

Ondokuz Mayıs Üniversitesi Kadın ve Aile Araştırmaları Dergisi,
Ondokuz Mayıs University Journal of Women's and Family Studies

e-ISSN: 2791-6871, OKAD Haziran 2025, 5 (1): 85-101

Feminist Kuramda Annelik Kavramı Üzerine Yapılan Çalışmaların VOSviewer ile Bibliyometrik Analizi

Bibliometric Analysis of Studies on the Concept of Motherhood in Feminist Theory Using VOSviewer

Aleyna Melek UÇKAN¹

¹Yüksek Lisans Öğrencisi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Kadın ve Aile Araştırmaları Ana Bilim Dalı, Samsun
• aleyna.ucukan@gmail.com • ORCID > 0009-0007-5674-6628

Makale Bilgisi/Article Information

Makale Türü/Article Types: Araştırma Makalesi/Research Article

Geliş Tarihi/Received: 29 Ocak/January 2025

Kabul Tarihi/Accepted: 11 Haziran/June 2025

Yıl/Year: 2025 | **Cilt-Volume:** 5 | **Sayı-Issue:** 1 | **Sayfa/Pages:** 85-101

Atrf/Cite as: Uçkan, A.M. "Feminist Kuramda Annelik Kavramı Üzerine Yapılan Çalışmaların VOSviewer ile Bibliyometrik Analizi" Ondokuz Mayıs Üniversitesi Kadın ve Aile Araştırmaları Dergisi 5(1), Haziran 2025: 85-101.

FEMİNİST KURAMDA ANNELİK KAVRAMI ÜZERİNE YAPILAN ÇALIŞMALARIN VOSVIEWER İLE BİBLİYOMETRİK ANALİZİ

ÖZ

Annelik, toplumsal cinsiyet rollerinin yeniden üretildiği bir alan olarak, feminist teoriler bağlamında hem kadın kimliğinin kutsallaştırılması hem de kadının bireyselliğinin sınırlandırılması açısından eleştirel bir alan sunmaktadır. Bu çalışmada; feminist teorilerde annelik kavramına dair yapılan çalışmaların haritasının çıkarılması ve oluşan görseller üzerinden yorumlamalar yapılması hedeflenmiştir. Çalışmada, feminist teorilerde anneliğe ilişkin mevcut yazıların bibliyometrik analizi kullanılarak, literatürde çalışmanın yoğunluğuna ve gidişatına bakmak, bu alana yönelik çalışma yaparken hangi yazarlardan ve dergilerden yararlanabileceğine dair fikir sağlamak amaçlanmıştır. Feminist teoride annelik kavramına yönelik yapılan çalışmalardan hangilerinin en etkili olduğu, ülkelerin, dergilerin ve kavramların hangilerinin zaman içinde değiştiği ve geliştiğine yönelik sorulara yanıt aranmıştır. Çalışmaların analizi için Web of Science veri tabanı kullanılmıştır. Verilerin 1979-2025 yıllarını kapsayan farklı türlerdeki çalışmaların bibliyometrik verisi üzerinden ele alınmıştır. Analiz sonuçlarına göre annelik ile ilgili 724 eserin yayın yıllarına göre dağılımına bakıldığında, en fazla 2023 (61 eser), 2022 (60 eser), 2021 (55 eser) ve 2020 (55) yıllarında yoğunlaşma olduğu; en fazla eser veren ismin Allen, Ann Taylor olduğu; yayın türünün ağırlıklı olarak madde (644), kitap bölümü (48) ve kitap incelemesi (40) türünde olduğu; araştırma alanları açısından kadın çalışmaları (260), psikoloji (100), tarih (71), edebiyat (63) ve sosyal bilimler diğer konular (62) alanlarında eser verildiği; çalışmaların ülkelere göre dağılımında liderliğin ABD (169), İngiltere (112) ve Avustralya (49) menşeli yayıncılarda olduğu, SSCI (345), ESCI (220) ve AHCI (149) endekslerde taranan yayınların ağırlıkta olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Annelik, Feminizm, Kadın Çalışmaları, Sosyoloji.

BIBLIOMETRIC ANALYSIS OF STUDIES ON THE CONCEPT OF MOTHERHOOD IN FEMINIST THEORY USING VOSVIEWER

ABSTRACT

Motherhood, as an area where gender roles are reproduced, offers a critical area in terms of both the sanctification of female identity and the limitation of woman's individuality in the context of feminist theories. This study aims to map the studies on the concept of motherhood in feminist theories and to make interpretations

through the network map visuals. By using bibliometric analysis of existing articles on motherhood in feminist theories, the study aims to look at the intensity and trajectory of the works in the literature and to provide an idea about from which authors and journals can be used when studying in this field. Answers were sought the questions such as which studies on the concept of motherhood in feminist theory are the most effective, and which countries, journals and concepts have changed and developed over time. Web of Science database was used to analyse the studies. The data were analysed through the bibliometric data of different types of studies covering the years 1979-2025. According to the results of the analysis, when we look at the distribution of 724 works on motherhood according to the years of publication, it is seen that there is a concentration in 2023 (61 works), 2022 (60 works), 2021 (55 works) and 2020 (55); the names of the authors who published the most works are Allen, Ann Taylor; the type of publication is predominantly articles (644), book chapters (48) and book reviews (40); In terms of research areas, it has been determined that there are works in the fields of women's studies (260), psychology (100), history (71), literature (63) and other subjects in social sciences (62); in the distribution of studies according to countries, it has been determined that the leadership is in the USA (169), England (112) and Australia (49) origin publishers, and the publications indexed in SSCI (345), ESCI (220) and AHCI (149) are predominant.

Keywords: Motherhood, Feminism, Women's Studies, Sociology.

GİRİŞ

“Annelik ve anne olmak modern dünyada toplumsal cinsiyet rolleri temelinde belirlenen özelliklerle tanımlanan bir olgudur. Günümüzde özellikle ataerkil kültürün hâkim olduğu toplumlarda kadının en önemli rolü olarak annelik hâlâ ön sıralarda yerini almaktadır” (Tunçdemir, 2023: 26). Bundan dolayı kadının doğurganlığı, anneliğin biyolojik bir durumdan öteye geçmesine ve toplumsal dayatmalar etrafında şekillenmesine yol açmıştır (Tunçdemir, 2023: 36). Anneliğin, içgüdüsel bir süreç olduğu düşüncesi sadece ataerkillik tarafından değil aynı zamanda kapitalizm gibi ideolojiler, tıp, biyoloji gibi bilim dalları ve teknoloji gibi alanlar tarafından da desteklenmiştir (Timurturkan, 2019: 65). Buna karşın feminist bakış açısı, anneliğin kadınların doğal bir durumu olmadığını, aksine tarihsel süreçteki dinamikler doğrultusunda kültürel ve sosyal olarak inşa edildiğini ileri sürmüştür (Timurturkan, 2019: 65). Anneliğin kavramsal çerçevede nasıl ele alındığına bakılarak literatürdeki yerine odaklanılacaktır. Elde edilen veriler annelik meselesine dair bulguların özetlenmesini, önde gelen yazarların en fazla okunan içeriklerinin işaret edilmesini, araştırmaların çeşitliliğinin gösterilmesini ve konuyla ilgilenenlere yol gösterilmesini kolaylaştıracaktır. Çalışmada, feminist teori üzerinden yayınlanan annelik kavramını içeren

çalışmaların bibliyometrik bir analizi yapılarak kavrama dair çalışmalarda öne çıkan eğilimler tespit edilecektir. Annelik konusunun, öncelik olarak sosyal bilimler üzerinden bakılarak, farklı disiplinlerde de anneliği anlamaya yönelik bütüncül bir çalışma hedeflenmiştir. Bibliyometrik analiz, bilimsel bilginin üretim ve yayılım süreçlerini sayısal veriler kullanarak inceleyen bir yöntemdir. Bu yöntem, literatürdeki belirli eğilimleri, etkili yayınları ve yazarlar arasındaki iş birliği ağlarını analiz etmeye yardımcı olur (Aslancı, 2022: 4). Bibliyometrik analiz, yapılan araştırmaların nicel verilere göre gösterimini sağlamaktadır. Nicel veriler sayesinde yazar, ülke, atıf sayıları, yayın sayıları, yıllara göre dağılımına, literatürdeki eksiklikleri, alana yönelik fırsatları, iş birliği ağlarını bulmayı sağlar. Kümülatif olarak yazının nicel gidişatını ortaya koyan bu çalışmanın, bütüncül bir veri kaynağı olması ve bu alanda çalışma yapacakları için bulguların yönetsel bir çerçevede sunulması amaçlanmaktadır. Çalışmada, tüm alanlar açısından annelik kavramına bakılsa da anneliğin feminist teorilerdeki eleştirisine, anneliğin toplumsal cinsiyet açısından eşitsizliğine ve biyolojik gerçeklikten öte toplumsal bir kurgu olması ön planda tutulmaktadır.

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Bu bölümde çalışmada ele alınan annelik kavramı ile ilgili tanımlar ve anneliğin feminist teoriler bağlamındaki yerine ve eleştirisine yer verilecektir.

Annelik Kavramı ve Anneliği Feminist Teoride/Sosyal Bilimlerde İnceleyen Çalışmaların Literatür Taraması

Annelik kavramı, tanımlanması zor bir kavramdır ve zaman içinde anlam değişikliğine uğramıştır. Annelik, en genel tanımıyla çocuk doğuran kadın, daha özel tanımı ise çocuğun doğumuyla başlayan fizyolojik sosyolojik ve duygusal boyutları olan bir süreçtir (Bahar, 2019: 7). Feminist perspektifte annelik; cinsiyet eşitsizliğinin üretilmesinde, kadınlık kimliğinin ikincilleştirilmesinde ve cinsiyet rollerinin dayatılma durumlarında önemli bir araçtır. Öte yandan annelik, kadınlığın farklı oluşuyla, deneyimlerin ve düşünme biçimlerinin çeşitliliği söz konusudur. Bu bağlamda, annelik üzerine yürütülen tartışmalar; anne olma olgusunu, annelik deneyimini ve kadına yönelik toplumsal pratiklerin hangi çerçevede şekillendiğini göstermektedir. Çünkü bir kurum olarak annelik, toplumsal cinsiyet rollerinin kadına yönelik baskılayıcı bir süreç olarak işlemesine zemin hazırlamaktadır. Bir başka ifade ile kadınların, annelik deneyimleri önceden belirlenmiş bir dizi yaptırım, beklenti ve rollere göre şekillenerek oluşmaktadır (Timurturk, 2019: 65). Feminist perspektifte ele alınan anneliğe ilişkin Simone de Beauvoir, toplumun kadına hazırladığı tek yazgının evlilik olduğunu ileri sürer. Aile sıkışmış kadının toplum içerisindeki konumunun evlilik ile ilişkisine göre belirlendiğini söylemektedir (Karaman ve Doğan, 2018: 1476). Bundan dolayı kadının tanımlanması evlilikle ilişkilendirilmektedir. Evlenmeyen kadına “bekar kadın”, evlenemeyen kadına

“evde kalmış kadın” denilirken, evlenip boşanan kadın “dul kadın” gibi kalıplaşmış cümleler, kadınları evlilik kurumu üzerinden değer kazandırmayı amaçlamaktadır (Karaman ve Doğan, 2018: 1476-1477). “Doğurganlık biyolojik bir olayken annelik toplumsal bir olgudur ve kadın anne olmayı aslında anne olmadan önce ve sonra içinde yaşadığı kültürün belirlediği normlar çerçevesinde öğrenir” (Ozansoy Tunçdemir, 2023: 29). “Ann Oakley, anneliğin, üç popüler iddiayı içerdiğini belirtir. Bunlar, tüm annelerin çocuklarına ihtiyaç duyduğu, tüm çocuklarında annelerine ihtiyaç duyduğu ve anneliğin kadınlar için kendini gerçekleştirmenin tek gerçek yol olduğu inancıdır” (Ozansoy Tunçdemir, 2023: 29). Oakley, daha önce yapılan bir çalışmaya değinerek, ilk anneliklerini yaşayan kadınların gözlemlenmesi sonucunda, anneliğin öğrenilen bir süreç olduğuna kanaat getirir. Dolayısıyla annelik doğal bir süreçten öte sosyal çevre ile öğrenilen bir roldür (Tong ve Botts, 2021: 98).

Türkiye’de sosyal bilimler alanında ‘anneliği’, ‘annelik rolünü’, ‘anneliğin feminist perspektif açısından eleştirisini’, ‘toplumsal cinsiyet ve anneliği’, ‘kadınların annelik deneyimleri’ vb. konuları ele alan birçok çalışma vardır. Bunlara örnek verilecek çalışmalardan bazıları şunlardır: Hesna Kesen’in “*Kadın Kalarak Anne Olmanın İmkânı: Feminist Politika ve Amargi Dergilerinde Annelik Söylemi Üzerinde Bir Araştırma*” çalışmasında Türkiye’de uzun zamandır yayın yapmış Amargi ve Feminist Politika dergilerinin incelenmesi yapılmıştır. Bu dergilerde, feminist yazarların anneliğe ilişkin bakış açısı gösterilmiştir. Ayrıca bu çalışma, annelik ile ilgili kalıp yargıları ve toplumsal normları sorgulayarak, kadınların bu normlara rağmen bireyselliklerini koruyup koruyamayacağına odaklanır (Kesen, 2022: 31). Ayrıca annelik deneyiminin sahadaki yansımasına bakan çalışmalar arasında Yasemin Gezer Tuğrul’un “*Toplumsal Cinsiyet Bağlamında Kadınların Annelik Deneyimleri Üzerine Bir Saha Çalışması*” araştırmasında, Van şehrinde yaşayan annelerin, annelik deneyimlerini ele almaktadır. Araştırmada görüşme tekniği kullanılarak elde edilen bulguların, kadınların anneliğe ilişkin söylem ve algılarında toplumsal cinsiyet kalıp yargılarının ne gibi etkisi olduğunu ortaya koymaktadır (Gezer Tuğrul, 2019: 71). Benzer biçimde Nihan Ozansoy Tunçdemir’in “*Toplumsal Cinsiyet ve Annelik: Kadınların Deneyimleri Üzerinden Nitel Bir Araştırma*” çalışmasında annelik deneyimi yaşayan kadınların annelik ile ilgili anlatımlarına ve anlamlandırmalarına kapsamaktadır (Ozansoy Tunçdemir, 2023: 26). Bunların yanında Ayşegül Hançer’in “*Toplumsal Cinsiyet Öznesi Olarak Kadının “Annelik” Kimliğine Eleştirel Bir Bakış*” makalesi toplumsal cinsiyet ile cinsiyet arasındaki ayrımın işlevsizliğe dikkat çeken kuramcıların, kadın kimliğini savunan yaklaşımların genel bir ‘kadın’ kategorisiyle toplumsal cinsiyet özcülüğünü oluşturmalarına odaklanmaktadır. “Annelik kimliğinden doğan doğurganlığı tüm kadınlar adına temel bir fark olarak kabul etmektedirler” düşüncesinden hareketle çalışma bu önermenin sorgulanması “annelik” gibi tekil kategorinin tüm kadınlar açısından değerlendirilmesini eleştirir (Hançer, 2018: 177). Türkan Erdoğan’ın “*Nancy Chodorow’un Düşüncesinde Toplumsal Cinsiyet Organizasyonunun Merkezi Unsuru*

Olarak Annelik” adlı çalışmasında sosyoloji bilimi ve psikanalizmi birleştirerek, Nancy Chodorow’un annelik rolüne ilişkin kuramsal açıklamalarını incelemektedir (Erdoğan, 2008: 73). Meral Timurturkan’ın “*Annelik, Söylem ve İktidar: Eleştirel Bir Tartışma*” çalışmasında, anneliğin kültürel, toplumsal ve politik söylemlerle şekillenen temel bir kimlik unsuru olarak görülmektedir (Timurturkan, 2019: 64). Bunların yanında Neva Doğan’ın “*Annelik Rolü Üzerine: Kadının “Annelik” Kimliği Üzerinden Tahakküm Altına Alınması*” adlı çalışma Türk toplumunda anneliğe ilişkin hâkim kodlamaların, annelerin toplumun dayattığı normları kabullenmesinde veya reddetmesine ilişkin durumları ele almaktadır (Doğan, 2018: 1475). Metin Sever’in “*Kadınlık, Annelik, Gönüllü Çocuksuzluk: Elisabeth Badinter’den Kadınlık mı Annelik mi? Tina Miller’dan Annelik Duygusu: Mitler ve Deneyimler, Corinne Maier’den No Kid üzerinden Bir Karşılaştırmalı Okuma Çalışması*” farklı yazarların annelik kavramını karşılaştırılarak değerlendirilmiştir (Sever, 2015: 71). Elif Gizem Uğurlu’nun “*Annelik Rolünün Öğrenilme Sürecinde Medyanın Yeri*” akademisyen annelerle görüşülerek, annelik rolünü öğrenme sürecinde medyanın, yeri saptanmaya çalışılmıştır (Uğurlu, 2013: 1). Ayşe Mermutlu ve Funda Taş Çetin’in “*Radikal Feminist Kuram ve Annelik Söylemi*” başlıklı çalışmalarında, “radikal feminist kuramdaki annelik tartışmalarına odaklanarak, anneliği, doğurganlığı ve çocuk bakımı” gibi konuların ele alınışına bakılmaktadır (Mermutlu ve Taş Çetin, 2023: 164). Celalettin Vatandaş ve Tuğba Kızılsimşek’in “*Sosyal Medyada Annelik Görünümleri: Etkileyici Annelik*” başlıklı çalışmalarında, etkileyici anneliğin sosyal medya platformlarında nasıl sunulduğu ve kurgulandığı, geleneksel annelik rolünden ne gibi farklılığı olup olmadığına bakılmıştır (Vatandaş ve Kızılsimşek, 2024: 206). Son olarak Lale Barçın Aka’nın “*Sosyal Medya ve Instagram Anneleri*” çalışmasında, anneliğin sosyal medya aracılığıyla nasıl farklı boyutlar kazandığı, Instagram kullanıcısı annelerin çocuklarını bir meta olarak nasıl sunduklarını ve istismar ettikleri Instagram profilleri üzerinden incelenmiştir (Aka, 2025: 195). Bu kapsamlı akademik literatür, feminist kuramda annelik kavramının çok boyutlu doğasını anlamamıza katkı sağlamaktadır. VOSviewer ile bibliyometrik analiz, feminist kuramda annelik üzerine yapılan çalışmaların zaman içindeki eğilimlerini, etki faktörlerini ve tematik kümelenmelerini anlamak için değerli bir yöntem sunmaktadır. Bu analiz, literatürdeki anahtar kavramları, yazarlar arası iş birliğini ve alandaki bilgi üretiminin coğrafi dağılımını inceleyerek, feminist perspektifin akademik üretimdeki yerini ve önemini görünür kılmayı amaçlar.

Yukarıda belirtilen literatür, VOSviewer analizinin, feminist kuramda annelik kavramına ilişkin akademik tartışmalara nasıl bir katkı sunabileceğini gösteren önemli bir temel sağlamaktadır. Bu temel sayesinde annelik konusundaki tartışmalarda hangi kavramların kullanıldığı, bu kavramların nasıl bir değişim içerisinde olduğu ve bu tartışmalarda zamanla hangi konuların önem kazandığı ortaya konabilmektedir. Ayrıca yukarıda belirtilen literatür, annelik çalışmalarındaki yeni araştırma alanlarının belirlenmesi ve bu alanlardaki literatür boşluklarının belirlenmesi açısından da önem arz etmektedir.

YÖNTEM

Çalışmanın yöntem bölümünde araştırmanın amacına, yapılan analizlere ve bulgulara yer verilmiştir.

Araştırmanın Amacı

Kavrama yönelik çalışmaların bütüncü bir bakış açısı, nicel veriler ile nümerik ölçüm göstergeleri ve annelik kavramına ilişkin yapılan bibliyometrik analizler sonucunda araştırmacıların dikkatine sunulması amaçlanmaktadır.

Veri ve Analiz

Alanyazında farklı bibliyometrik analiz araçları kullanılır. Bu çalışmada işlevsellik açısından güçlü yanlarının olmasından dolayı VOSviewer programı tercih edilmiştir. VOSviewer'ın literatürdeki evrimleri, ilişkileri ve yeni kavramları keşfetmek adına araştırmacılara kolaylıklar sunan önemli bir program olduğu kabul edilmektedir. Bunun yanı sıra, program görselleştirme, haritalama ve çok boyutlu analiz imkânı sağlamaktadır, bundan ötürü de veri setlerinin derinlemesine analizini mümkün kılmaktadır. Mevcut çalışmada Web of Science veri tabanı kullanılmıştır. Bibliyometrik analizler dahil çeşitli analizler için Web of Science veri tabanının seçilmesi araştırmaların güvenilirliği açısından önemli bir faktördür. Çünkü VOSviewer veri tabanı, güvenilir yayınları, akademik standartlara uygun ve hakemli çalışmaları seçmektedir. Ayrıca atıf sayısı ile çalışmaların alandaki etkisine ve bağlantı gücüne göre belirlenmesini önceler. Bu sayede, VOS kaynaklı analizler akademik olarak güvenilir bilgilere dayanmaktadır diyebiliriz.

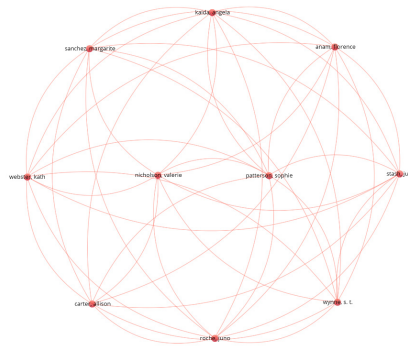
Web of Science veri tabanı ileri düzey veri analizi için gelişmiş arama göstergelerine sahip olmakla birlikte çeşitli kontrol mekanizmaları kullanılmaktadır. Yayın etiği açısından nitelikli ve güvenilir çalışmaları kapsamaktadır. Ayrıca, farklı disiplinlerden geniş kapsamlı bir veri koleksiyonuna erişim sağlamaktadır. 28.12.2024 tarihinde, “annelik” ve “feminizm” anahtar sözcükleri birlikte aratılmıştır. Bunun sonucunda Web of Science’da “tüm alanlar” seçilerek ilgili 724 sonuca ulaşılmıştır. Yıllara göre en eski 1979 ve en yeni 2025 olmak üzere farklı disiplinlerden 644 madde başta olmak üzere, 48 kitap bölümü, 40 kitap incelemesi, 18 editöryal içerik, 16 bildiri, 12 erken görünüm çalışma, 8 derleme makale ve 5 kitap türü esere ulaşıldı. Disiplinler açısından çalışmaların çoğunluğu kadın çalışmaları (260) olmak üzere, psikoloji (100), tarih (71), edebiyat (63), sosyal bilimler diğer konular (62), iletişim (56), sanat beşerî bilimler diğer konular (53), hükümet hukuku (41), sosyoloji (39), din (25) ve sosyal alanlar (24) alanlarına mensup görünmektedir. Ulaşılan veri, yazar-atıf-dergi ülke-kurum analizleri üzerinden incelenmiştir. Veri tabanı olarak Web of Science’da endekslenen içerikler kriter alınmıştır.

BULGULAR

Çalışmanın bu başlığında elde edilen bulgulara yer verilmiştir.

Ortak Yazar Analizi (Co-authorship of Authors)

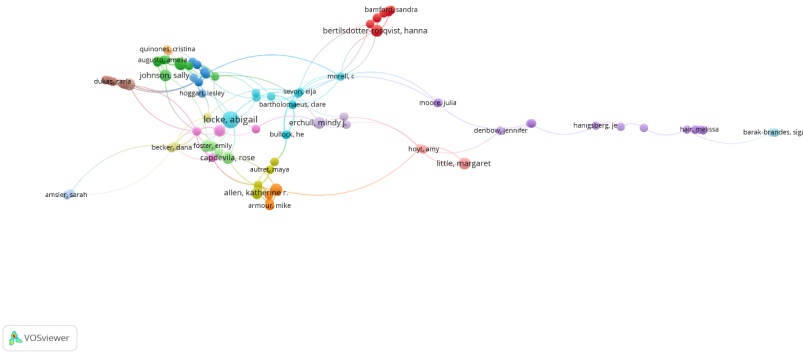
Yazarların ortak yazarlık analizine göre, en fazla bağlantılı ve iş birliği yapan yazarları belirlemek için en az 1 yayın ve en az 1 atıf kriteri tercih edilerek ağ haritası oluşturulmuştur. Aralarında en yüksek bağlantı bulunan isimler arasında yapılan analize göre tek bir kümede birleşen 10 isim ve toplam 48 bağlantı görülmektedir. Kümedeki en bağlantılı 10 yazarın her birinin toplamda 1 birim bağlantısı bulunmaktadır. En çok atıf alan yazarların (England, P. 476 atıf, Berkovitch, N. 221 atıf ve Harmon, Sandra, 188 atıf) en bağlantılı yazarlar olmadığı da görülmektedir. En fazla eser üreten yazarlar da en bağlantılı yazarlar arasında görünmemektedir (sırasıyla Allen, Ann Taylor, Locke Abigail ve Colaner Collen Warner). Bu durum bize en fazla eser veren yazarların ve alanda çalışmalarına en çok atıf alan yazarların araştırmalarını yaymak için kapsamlı bir iş birliği ağına ihtiyaç duymadıklarını göstermektedir. Aynı zamanda buradan en bağlantılı yazarların alandaki çalışmaların entegrasyonunu sağlayanlar olduğu ve bunu yapan yazarların en çok atıf alanlar ve en çok üretenler olma koşulunda olmadığı anlaşılmaktadır. Paula England, Nitza Berkovitch ve Sandra Harmon sosyoloji alanında çalışmalar yapmışlardır ve annelik literatürüne toplumsal bağlamda katkı sunmuşlardır. En fazla eser üreten Ann Taylor, annelik kavramını feminist perspektiften ele alırken Abigail Locke kadının annelik rolüne sağlık bilimleri alanı üzerinden bakmaktadır. Son olarak Colleen Colaner, iletişim bilimleri alanında çalışmalar yapmaktadır ve annelik rolünü ebeveynlik üzerinden değerlendirmiştir. En çok eser üreten yazarlar annelik literatürüne kadının biyolojik durumu, toplumsal ve aile içindeki rolü üzerinden katkı sunmuşlardır. Bu durum bize annelik kavramının farklı disiplinlerde kendine çalışma alanı bulabildiğini göstermektedir.

Şekil 1. Yazarlar Arası İş Birliğini Gösteren Ortak Yazar Bağ

Yazarların Atıf Analizi (Citation of authors)

Atıf ağlarını belirlemek üzere en az 1 yayın ve en az 1 atıf kriteri ile yazar atıf analizine dair ağ haritası çıkarılmıştır. Birbiriyle bağlantılı olduğu tespit edilen 191 birim üzerinden yapılan analizde toplamda 16 küme, 474 bağlantı ve toplam bağlantı gücü 490 olarak tespit edilmiştir. En fazla atıf alan yazarlar 476 atıf ile England, P., 221 atıf ile Berkovitch, N., 188 atıf ile Harmon, Sandra'dır. Söz konusu üç yazar, total bağlantı gücü bakımından da ilk üçte yer almaktadır. Bu analizden, üç yazarın feminist kuramda annelik üzerine yapılan çalışmalarda merkezi konumda olduklarını, bu alandaki akademik araştırmaları yönlendirdiklerini, şekillendirdiklerini ve diğer yazarları etkileme güçlerinin yüksek olduklarını anlamaktayız.

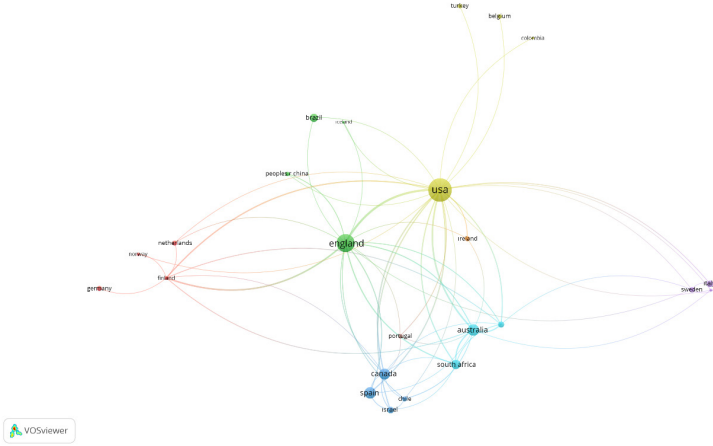

Şekil 2. Yazarların Atıf Bağları

Ülkelerin Atıf Analizi (Citation of Countries)

Yayınların menşei ülkelere göre aldıkları atıflara dair ağ haritası oluşturmak üzere bir ülke tarafından minimum 1 eser yayınlanması ve 1 atıf alınması kriteri kapsamında aralarında bağlantı olan 25 gözlem birimi üzerinden analiz yapılmıştır. 8 küme, 65 bağlantı ve 136 toplam bağlantı gücü tespit edilmiştir. En çok atıf alan ülkeler ABD (2374 atıf), İngiltere (1827 atıf) ve Avustralya (548 atıf) olmuştur. Toplam bağlantı gücü bakımından söz konusu ülkeler ilk üçte yer almaktadır. Eser sayısı olarak ise sıralama ABD (177 yayın), İngiltere (107 yayın) ve Avustralya (45 yayın) şeklindedir. Bu analizde, İngiltere'nin yayın başına atıf oranının daha yüksek olduğunu ve alanda etkisini daha fazla gösterdiğini söyleyebiliriz. Her ne kadar ABD en çok atıf alan ve en çok yayın veren ülke olsa da ABD ortalamada İngiltere'den daha az atıf almıştır. Yani İngiltere'nin akademik

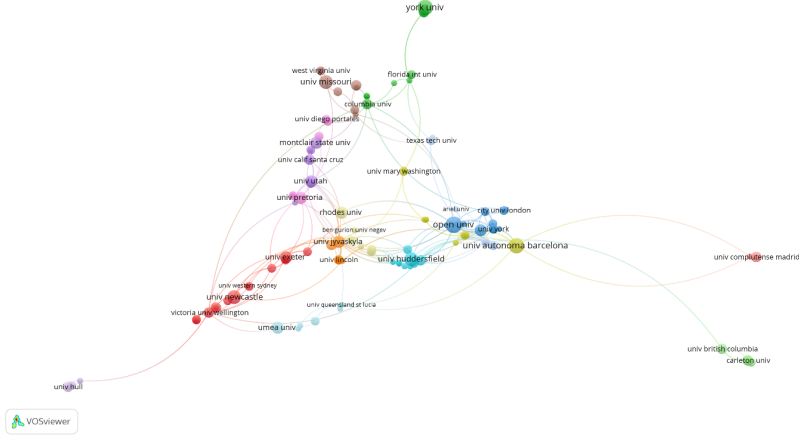
etkisi ABD'den daha fazla olmuştur. Ayrıca bu analizden feminist kuramdaki an-nelik çalışmalarının özellikle İngilizce konuşulan ülkelerde çok yoğun olduğu çıkarımını yapabiliriz.

Şekil 3. Ülkelerin Atıf Bağları

Kurumların Atıf Analizi (Citation of Organizations)

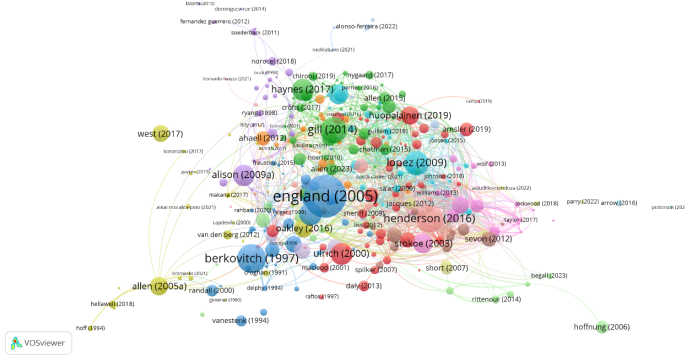
Kurumlar arası atıflara dair ağ haritası oluşturmak üzere bir kurum tarafından en az 1 eser yayınlanması ve 1 atıf alınması kriteri kapsamında aralarında bağlantı bulunan 126 gözlem birimi üzerinden analiz yapılmıştır. Open University (7 eser), University Warwick (6 eser), University Sheffield (6 eser) temsil edilirken en çok atıf alan yayınların kurumları Stanford University (476 atıf), University no Colorado (188 atıf) ve City University London (185 atıf) olmuştur. Toplamda 15 küme, 248 bağlantı ve toplam bağlantı gücü 264 olarak tespit edilmiştir. En çok eser veren kurumlar, en çok atıf alan kurumlar sıralamasında ilk üçe girememiştir. Bu durum en fazla eser vermenin her zaman en fazla atıf alınacağı anlamına gelmeyeceğini gösterir. Toplamda 15 kümenin olması literatürün çeşitliliğine işaret eder. Ancak total bağlantı gücünden yola çıkarak bu çeşitliliğin kurumlar arası bağlantıyı sağlamada yetersiz kaldığını söyleyebiliriz.

Şekil 4. Kurumların Atıf Bağları

Metinlerin Bibliyografik Eşleşme Analizi (Bibliographic Coupling of Documents)

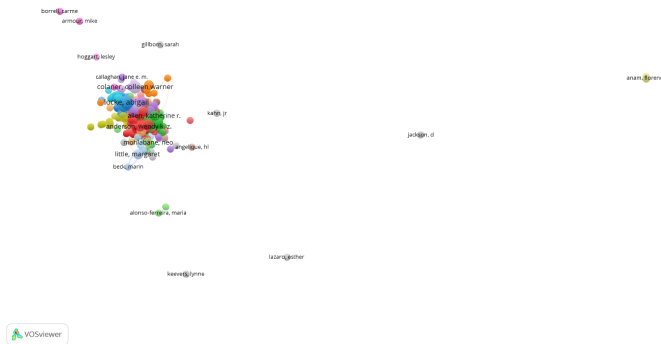
Bibliyografik eşleşme, birbirinden bağımsız iki kaynak tarafından alıntılanmış ortak bir esere atıf yapılması durumunu ifade eder. Minimum 1 atıf almış olmak kriteri ile belirlenen ve aralarında bağlantı olan 380 birim eser ile yapılan analize göre 15 küme, 5962 bağlantı ve 7803 total bağlantı gücü elde edilmiştir. En çok bibliyografik eşleşme olan yayınlar 452 alıntı ile England (2005), 221 alıntı ile Berkovitch (1997) ve 188 alıntı ile Henderson (2016) olmuştur. Total bağlantı gücünün en fazla olduğu eserler ile Liss (2012), Dent (2020) ve Ehrstein (2022) olmuştur. Bu verilere göre, total bağlantı gücünün en fazla olduğu yazarlar, en çok bibliyografik eşleşmesi olan yayınlar olamamışlardır. Buradan anlaşıyor ki, bir yazarın total bağlantı gücü yüksek olsa dahi yazarın belli eserleri aynı oranda merkezi öneme sahip olamayabilir. Yine de total bağlantı gücü yüksek olan eserler, feminist çalışmalardaki annelik literatüründe önemli referanslar taşımaktadır.

Şekil 6. Eserlerin Bibliyografik Eşleşme Bağları

Yazarların Bibliyografik Eşleşme Analizi (Bibliographic Coupling of Authors)

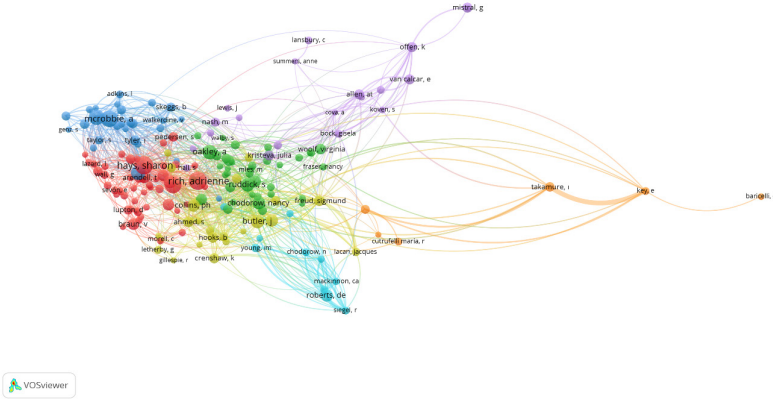
En az 1 eser yayınlamış ve 1 atıf almış olmak kriteri ile seçilen ve aralarında bağlantı bulunan 579 birim ile yapılan analize göre 26 küme, 15501 bağlantı ve 46332 total bağlantı gücü elde edilmiştir. En fazla bibliyografik eşleşme olan yazarlar 476 alıntı ile England, P., (27 bağlantı gücü), 221 alıntı ile Berkovitch (25 bağlantı gücü) ve 188 alıntı ile Harmon, Sandra. (473 bağlantı gücü) olmuştur. Görüldüğü üzere England en fazla alıntı yapılan yazar olmasına rağmen bağlantı gücü çok yüksek değildir. Bu England'ın çalışmalarının sınırlı bir konuya odaklı olduğunu ifade eder. Sandra da ise durum daha farklıdır. O, England ve Berkovitch'e göre daha az alıntı almıştır ancak bağlantı gücü onlara kıyasla çok daha fazladır. Bu durum Sandra'nın eserlerinin akademik ağ içerisinde daha kapsayıcı olduğunu gösterir.

Şekil 7. Yazarların bibliyografik eşleşme bağları

Yazarların Ortak Atıf Analizi (Co-citation of Co-authors)

Yayınlanan bir çalışmada atıf yapılan farklı kaynaklar co-citation (ortak atıf) olarak adlandırılır. Atıf sayısı en az 10 seçilerek 177 birim üzerinden yapılan analize göre toplamda 7 küme, 4696 bağlantı ve 14634 toplam bağlantı gücü olduğu tespit edilmiştir. En çok ortak atıf yapılan yazarlar Hays, Sharon. (79), Rich, Adrienne (77) ve Foucault, M. (67) olarak tespit edilmiştir. Rich ve Sharon feminist teoride ve annelik literatüründe eserler vermiş isimlerdir. Dolayısıyla ilk iki sırada onların bulunması şaşırtıcı değildir. Ancak Foucault feminist bir teorisyen değildir, o daha çok biyopolitika ve beden politikaları üzerine düşünceleriyle annelik literatürüne katkı sağlamıştır. Bu durum feminist teoride annelik çalışmalarının sadece feminist kuramla değil aynı zamanda feminist bir kuramcı olmayan Foucault gibi isimlerin düşünceleriyle de bağlantılı olduğunu gösterir.

Şekil 8. Ortak atıf yapılan yazarlar arası bağlar

SONUÇ

Çalışmada, annelik kavramına dair yapılan çalışmaların nicel analizinin çıkarılması amaçlanmıştır. Yapılan bibliyometrik analiz, annelik kavramı üzerine literatürde yer alan çalışmaların kapsamını nicel bir perspektifle ortaya koymayı hedeflemiştir. Anneliğin teorik bağlamına literatür üzerinden bakılmıştır. Annelik kavramı, yalnızca biyolojik bir gerçeklik olarak değil, aynı zamanda toplumsal normlarla şekillenen bir olgu olarak da ele alınmaktadır. Feminist kuram, bu sürecin kadınlar üzerindeki etkilerini eleştirerek, anneliğin kadınlık kimliği ve toplumsal cinsiyet rolleri üzerindeki tahakkümünü vurgulamaktadır. Tek bir tanımı olmayan anneliğin, tek bir görevi de olmamıştır. Bu görev, kadınları fedakâr bir

anne olmasından kaynaklı gelen sorumlulukları aksatmadan yerine getirmesini kapsamaktadır. Annelik, çocuğun temel ihtiyaçlarını karşılayan, onun bakımıyla ve kişisel gelişimiyle ilgilenen aslında onu doğurarak tamamen ona zimmetliymiş gibi yansıtılan bir süreçtir. Bu görev dağılımları da doğal olmaktan öte toplumsaldır. “Ataerkil değerler içinde kadının başat rolü olarak kabul edilen annelik olgusu, kadının doğuştan getirdiği içgüdüsel bir özellik olarak kabul edilir ve her kadının doğal olarak anne olabileceği varsayılır. Annelik doğuştan gelen bir rol olmaktan çok sonradan öğrenilen ve kadınlar için, içinde birçok zorluğu, çatışmayı ve çelişkiyi içinde barındıran bir süreçtir” (Tunçdemir, 2023: 26). Bu zorlu süreçte kadınlar, anne olurken yeni bir role geçiş yaparlar. Kadınların bu role doğal olarak hazır olduğu düşünülür. “Bu biyolojik temelli kabul kadına yüklenen toplumsal cinsiyet özelliklerini de beraberinde getirir. Ancak yapılan çalışmalar biyolojik özelliklerin toplumsal koşullara göre değişebileceğini göstermektedir” (Tunçdemir, 2023: 29). “Ayrıca günümüzde hâkim olan ideal annelik modelinin, tarihte hiçbir zaman olmadığı kadar zorlu olduğu ve annelik görevlerinin artık sadece bedensel ve duygusal bakımla sınırlı olmadığı kabul edilir”. “Aynı zamanda çocuğun psikolojik, sosyal ve entelektüel gelişimine de dikkat edilmesi gerektiği vurgulanır”. (Tunçdemir, 2023: 30). Bu bağlamda, feminist literatürde annelik, kadınları bireysel özgürlüklerinden uzaklaştıran ve onları belirli toplumsal rollere hapsedmeyi amaçlayan bir mekanizma olarak tartışılmaktadır.

Anneliğin tanımında ve anneliğe ilişkin feminist perspektifte çeşitli argümanlar bu çalışmayı kapsamakta ve içerisinde barındırmaktadır. Bu bibliyometrik analiz çerçevesinde elde edilen verilerin ilgili kişilere ulaşmasını sağlamak, ayrıca bu verileri bütünsel görmek hedeflenmiştir.

Annelik çalışmalarının yayın türü, atıf analizi, alanlar ve yazarlar bazında dağılımı incelenmiş; sonuçlar bu konunun kadın çalışmaları, psikoloji, tarih ve edebiyat gibi farklı disiplinlerde ele alındığını göstermiştir. Anneliğin ve feminist teorilerde yansımaları yapan çalışmalardaki kavramsallaştırmalar ile ilgili 1979-2025 yılları arası literatürde yer alan 724 çalışmadan; 644 madde, 48 kitap bölümü ve 40 kitap incelemesi, 18 editoryal içerik, 16 bildiri, 12 erken görünüm çalışması, 8 inceleme makalesi, 5 kitap ve birer (mektup, toplantı özeti, geri çekilen yayın) esere ulaşılmıştır. Annelik ile ilgili 724 eserin yayın yıllarına göre dağılımına bakıldığında, en fazla 2023 (61 eser), 2022 (60 eser), 2021 (55 eser) ve 2020 (55) yıllarında yoğunlaşma olduğu; en fazla eser veren isimlerin Allen, Ann Taylor olduğu; yayın türünün ağırlıklı olarak madde (644), kitap bölümü (48) ve kitap incelemesi (40) türünde olduğu; araştırma alanları açısından kadın çalışmaları (260), psikoloji (100), tarih (71), edebiyat (63) ve sosyal bilimler (62) alanlarında eserler verildiği; yayınlanan eserlerin ülkelere göre dağılımı konusunda liderliğin ABD (169), İngiltere (112) ve Avustralya (49) menşeli yayıncılarda olduğu, SSCI (345), ESCI (220) ve AHCI (149) endekslerde taranan yayınların ağırlıkta olduğu tespit edilmiştir. Annelik kavramının çoğunlukla kadın çalışmaları alanında incelendiği bulgusu, toplumsal

rol açısından anneliğin kadınla ilişkilendirildiği ve sorumlu tutulduğunu desteklemiştir. En fazla atıf alan yazarın England, P., olduğu tespit edilmiştir. Kurumlara yapılan atıf analizi sonuçlarına göre Open University gibi kurumların bu alandaki akademik katkıları, araştırma alanındaki liderliklerini göstermektedir. Annelik çalışmalarında, feminist perspektifin temel eleştirilerinden biri, kadınların annelik rollerinin biyolojik temelli bir içgüdü olarak varsayılmasıdır. Bibliyometrik analiz sonuçları, bu varsayımın kadın çalışmaları literatüründe güçlü bir şekilde sorgulandığını ve özellikle Ann Oakley gibi isimlerin, anneliğin doğal bir süreçten ziyade öğrenilen bir rol olduğunu vurguladığını göstermektedir. Bu, kadınların annelik kimliğini inşa ederken karşılaştıkları zorlukların toplumsal yapıların bir sonucu olduğunu açıkça ortaya koymaktadır. Ek olarak, bu çalışmada tespit edilen yayınların çoğunun SSCI, ESCI ve AHCI gibi yüksek etkili endekslerde yer alması, annelik konusunun akademik alandaki önemini vurgulamaktadır. Bunun yanı sıra, ABD, İngiltere ve Avustralya gibi ülkelerin bu alandaki üretim liderliği, uluslararası feminist literatürde bu ülkelerin etkisini göstermektedir. Bu da feminist perspektiften annelik kavramının daha geniş bir bağlamda tartışılmasına olanak tanımaktadır.

Yapılan bu bibliyometrik çalışma annelik konusu bağlamında toplumsal cinsiyet/kadın çalışmaları alanı için şunları ifade eder: İlk olarak, bu bibliyometrik çalışma sayesinde alanın teorik temelini belirleyen ortak referanslar ortaya çıkarılmıştır. Böylece gelecekte yapılacak çalışmalarda başvurulacak yazarlar ve eserler daha belirgin hale getirilmiştir. İkinci olarak, elde edilen veriler sayesinde annelik literatürünün yalnızca kadın çalışmaları alanında değil, genel sosyal bilimler alanında önemli bir yeri olduğu gösterilmiştir. Üçüncü olarak bu alanda yapılmış çalışmalarda niceliğin her zaman doğrudan akademik etki yaratmadığı ortaya çıkarılmıştır. Yani elde edilen verilerden akademik üretkenliğin yüksek sayıda atıf almak için yeterli olmadığı, annelik literatüründe etki yaratan yazar ve eserlerin niteliğinin ön plana çıktığı anlaşılmaktadır. Beşinci olarak, bu alanda yapılan çalışmaların İngilizce konuşulan ülkelerde yoğunluk gösterdiği tespit edilmiştir. Bu durum bizi farklı kültürel perspektiflerin alana katkılarının zayıf olduğu sonucuna ulaştırmıştır. Son olarak ise bu bibliyometrik çalışma ile alanda akademik tartışmaların yönünü belirleyen isimlerin kimler olduğu ortaya çıkarılmıştır. Yapılan bibliyometrik çalışma anneliğin kadının kimliğini belirleyen bir rol olarak nasıl yapılandırıldığı, bu rolün kadının sosyal yaşamında hangi politik söylem veya mekanizmalarla belirlendiği ve nihayetinde kadının annelik rolü üzerinde ne tür güç ilişkilerinin ortaya çıktığı sorunsalını ortaya çıkarmaktadır. Çalışmada elde edilen tüm veriler bize farklı olarak annelik literatürünün disiplinlerarası çalışmalarda genişlediğini ve literatürün akademik gücünün daha çok İngilizce konuşulan ülkelerin elinde olduğunu göstermektedir.

Annelik konusunda yapılan akademik araştırmaların feminist kuram açısından yansımaları incelemek, kavramın kadınlık üzerindeki yansımalarına bakılmasını, toplumsal açıdan etkilerinin analiz edilmesini, diğer alanlarla beraber ele alınma-

sını sağlamıştır. Bu çalışmalar anneliğin kadınlık üzerindeki tahakkümünü ve toplumsal cinsiyet rollerinin yansımaları incelemekte yardımcı olmaktadır. Gelecek araştırmacılar, annelik kavramının bireysel ve toplumsal etkilerini ele alabilir, bu etkilerin kadın açısından ne gibi durumları beraberinde getirdiği üzerinde durabilirler. Bunu yaparken de feminist perspektiften yararlanabilirler. Belirli zaman aralıklarında bu türden derleme çalışmalarının yapılması kavramın hangi alanlara etki ettiğinin görülmesinde önem taşımaktadır.

Gelecekte yapılacak araştırmalar, annelik kavramını bireysel ve toplumsal boyutlarıyla daha detaylı bir şekilde ele alabilir ve farklı coğrafyalardaki kadınların annelik deneyimlerini karşılaştırmalı olarak bibliyometrik analiz yaparak inceleyebilir. Özellikle, annelik kavramının farklı kültürlerdeki değişimlerini ve toplumsal cinsiyet rollerinin bu süreçteki etkilerini incelemek, literatüre yeni bir perspektif kazandırabilir. Bu tür çalışmalarda feminist kuramın rehberliğinde yapılan analizler, kadınların toplumsal rolleri üzerindeki dönüşümleri daha net bir şekilde anlamamıza yardımcı olabilir. Bu nedenle, belirli zaman aralıklarında bu tür bibliyometrik analizlerin tekrarlanması, annelik kavramının akademik literatürdeki etkisini ve gelişimini ortaya koymada kritik öneme sahiptir.

KAYNAKLAR

- Aka, L. B. (2025). *Sosyal Medya ve Instagram Anneleri*. Uluslararası Sosyal Bilimler Akademisi Dergisi (17), 194-217.
- Badinter, E. (2020). *Kadınlık mı Annelik mi*. (A. Ekmekçi, Çev.) İstanbul: İletişim Yayınları.
- Bahar, B. (2019). *Toplumsal Cinsiyet Bağlamında Kadının Annelik Rolü: Elisabeth Badinter ve Eleştirel Annelik Teorisi*. Yüksek Lisans Tezi. Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Gaziantep.
- Botts, T. (2021). *Feminist Düşünce: Kapsamlı Bir Giriş*. (B.S. Aydaş, Çev.) İstanbul: Sel Yayınları.
- Erdoğan, D. T. (2008). Nancy Chodorow'un Düşüncesinde Toplumsal Cinsiyet Organizasyonunun Merkezi Unsuru Olarak Annelik. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi*, 14(14), 73-82.
- Hançer, A. (2018). Toplumsal Cinsiyet Öznesi Olarak Kadının "Annelik" Kimliğine Eleştirel Bir Bakış. *Akdeniz Kadın Çalışmaları ve Toplumsal Cinsiyet Dergisi*, 2(1), 177-202.
- Karaman, E., ve Doğan, N. (2018). Annelik Rolü Üzerine: Kadının "Annelik" Kimliği Üzerinden Tahakküm Altına Alınması. *Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi*, 6(2), 1475-1496.
- Kesen, H. (2022). Kadın Kalarak Anne Olmanın İmkânı: Feminist Politika ve Amargi Dergilerinde Annelik Söylemi Üzerinde Bir Araştırma. *Marmara Üniversitesi Kadın ve Toplumsal Cinsiyet Araştırmaları Dergisi*, 6(1), 31-44.
- Kızılcı, T., & Vatandaş, C. (2024). *Sosyal Medyada Annelik Görünümleri: Etkileyici Annelik*. İletişim ve Toplum Araştırmaları Dergisi, 4(2), 206-231.
- Mermutlu, A., & Taş Çetin, F. (2023). Radikal Feminist Kuram ve Annelik Söylemi. *HAFIZA*, 5(2), 163-176.
- Pritchard, A. (1969). Statistical bibliography or bibliometrics? *Journal of Documentation*, 25(4), 348-349.
- Sever, M. (2015). Kadınlık, annelik, gönüllü çocuksuzluk: Elisabeth Badinter'den Kadınlık mı Annelik mi? Tina Miller'dan Annelik Duygusu: Mitler ve Deneyimler ve Corinne Maier'den No Kid üzerinden bir karşılaştırmalı okuma çalışması. *Fe Dergi* (2), 72-86.
- Timurturkan, M. (2019). Annelik, Söylem ve İktidar: Eleştirel Bir Tartışma. *SDÜ Fen Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 64-78.
- Tuğrul, Y. (2019). Toplumsal Cinsiyet Bağlamında Kadınların Annelik Deneyimleri Üzerine Bir Saha Çalışması. *Toplum ve Kültür Araştırmaları Dergisi*, 71-90.
- Tunçdemir, N. (2023). Toplumsal Cinsiyet ve Annelik: Kadınların Deneyimleri Üzerinden Nitel Bir Araştırma. *Akdeniz Kadın Çalışmaları ve Toplumsal Cinsiyet Dergisi*, Sayı VII (1) 178-207.
- Uğurlu, E. G. (2013). Annelik Rolünün Öğrenilme Sürecinde Medyanın Yeri. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1(34), 1-24.

BIBLIOMETRIC ANALYSIS OF STUDIES ON THE CONCEPT OF MOTHERHOOD IN FEMINIST THEORY USING VOSVIEWER

Extended Abstract:

Motherhood, as a field where gender roles are reproduced, presents a critical area within feminist theories concerning both the sanctification of female identity and the restriction of woman's individuality. In societies dominated by patriarchal culture, the most valued role assigned to a woman is motherhood. Consequently, a woman's ability to give birth extends beyond a biological condition, leading to social impositions within the societal structure. The first imposition a woman faces concerns how her motherhood should be. A mother is expected to take care of her child, prioritize his/her needs, feed his/her, keep his/her clean, and fulfill all necessities. In the patriarchal system, womanhood is sidelined, and the focus is placed entirely on motherhood. It is assumed that, due to her natural ability to give birth, a woman is inherently inclined toward motherhood. However, a woman learns to become a mother according to the norms defined by the culture she lives in, both before and after becoming a mother.

Ann Oakley states that motherhood includes three popular claims: that all mothers need their children, that all children need their mothers, and that motherhood is the only true path for women to achieve self-fulfillment (Tunçdemir, 2023, p. 29). Referring to a previous study, Oakley observed first-time mothers and concluded that motherhood is a learned process. Therefore, rather than being a natural process, motherhood is a socially acquired role (Tong & Botts, 2021, p. 98). The socially constructed concept of motherhood assumes that a woman is always ready to become a mother and that motherhood requires selflessly taking care of a child. A woman is expected to make this sacrifice unconditionally, prioritizing the child's needs over her own. For instance, in patriarchal societies, the ideal mother figure is often portrayed as someone who neglects personal care, suffers from sleep deprivation, and always prioritizes her child.

This study aims to map out the existing research on the concept of motherhood within feminist theories. A bibliometric analysis of scholarly writings on motherhood in feminist theories has been conducted to examine the density and trajectory of studies in the literature. The Web of Science database has been used to analyze these studies, allowing for an exploration of the existing literature on feminism and motherhood. To ensure a comprehensive perspective, numerical measurement indicators were created using quantitative data. The goal is to present bibliometric analyses of motherhood and feminism for researchers' consideration. The VOSviewer software was chosen for this study due to its functionality and usability. For example, it identifies and ranks the most frequently used terms

by associating concepts related to motherhood and feminism. Additionally, the program enables in-depth analysis through visual mapping, facilitating a multidimensional research approach.

The study is based on bibliometric data covering different types of works published between 1979 and 2025. Analyzing the distribution of 724 works on motherhood by publication year, the highest concentration was found in 2023 (61 works), followed by 2022 (60 works), 2021 (55 works), and 2020 (55 works). The most prolific authors in this field were identified as Allen and Ann Taylor. The predominant publication types were articles (644), book chapters (48), and book reviews (40). Regarding research fields, most works were published in women's studies (260), psychology (100), history (71), literature (63), and other social sciences (62). In terms of country distribution, the leading countries in publications were the USA (169), the UK (112), and Australia (49). The majority of works were indexed in SSCI (345), ESCI (220), and AHCI (149).

Based on the collected data, feminist studies on motherhood span a broad timeframe. Although research in this area has been conducted over an extended period, there has been a notable increase in studies in recent years. Women's studies dominate the research field, which is unsurprising given that motherhood is perceived as a female responsibility and feminism critically examines this notion. The country-based distribution of studies shows that most publications originate from Western countries where the feminist movement began. Additionally, the fact that most of the published studies appear in high-impact indexes such as SSCI, ESCI, and AHCI highlights the academic significance of the topic.

In light of these findings, it can be concluded that the concepts of motherhood and feminism frequently intersect in academic literature. The significance of this study lies in its ability to reveal how often these two concepts have been explored together over time, in which fields they have been studied, and the continuity of research. Future studies will benefit from this data in tracking the progression of the topic and gaining a deeper understanding of the subject.

Keywords: Motherhood, Feminism, Women's Studies, Sociology.